

Olanzapine tegen misselijkheid en braken

PICO-VRAAG

Wat is het effect van olanzapine op misselijkheid en braken door chemotherapie?

tekst **Marleen Correman**¹²³⁴, **Trudy Bekker**³⁴

Vraag

Wat is het effect van olanzapine op misselijkheid en braken door chemotherapie?

Context

Veel kankerpatiënten hebben last van misselijkheid en braken. Dit overkomt hen voor, tijdens of na hun behandeling met chemo- of radiotherapie, tot zelfs in de palliatieve fase. Recent onderzoek heeft zich geconcentreerd op de preventie en behandeling van misselijkheid en braken door chemotherapie. Olanzapine is een antipsychoticum dat ook wordt gebruikt als anti-emeticum.

Deze review⁵ bekijkt het effect en de veiligheid van olanzapine in de preventie van misselijkheid en braken bij volwassen kankerpatiënten. Volgens de Cochrane methodologie werden veertien randomised controlled trials samen onderzocht. Deze onderzoeken bevatten 1917 patiënten met 24 verschillende soorten kanker. De olanzapine werd oraal toegediend. Twaalf studies bekeken de behandeling met enkel chemotherapie. De chemotherapie werd dan onderverdeeld in hoog, gematigd en weinig braken-inducerende (emetogene) chemotherapie. Olanzapine werd alleen gegeven bij hoog en gematigd braken-

inducerende chemotherapie. Eén studie betrof een behandeling met radiochemotherapie en een andere ging over een strikt palliatieve setting. Negen van de veertien studies bekeken het gebruik van olanzapine tegenover een placebo of geen behandeling. De andere studies vergeleken het gebruik van olanzapine met een ander anti-emeticum.

Resultaten

Patiënten die olanzapine kregen hadden tweemaal zoveel kans om niet misselijk te zijn of te braken tijdens chemotherapie (van 25% naar 50% kans), in vergelijking met geen behandeling of met een placebo. Het risico op neveneffecten verschilde niet duidelijk, maar patiënten hebben meer kans op slapeloosheid en vermoeidheid (van 5 tot 13%). Vier studies vergeleken olanzapine met elk een ander anti-emeticum. In drie hiervan hadden patiënten met olanzapine minder kans op misselijkheid en braken dan patiënten met het vergelijkingsproduct.

Opmerking

De kwaliteit van het bewijs in deze review werd beoordeeld met het GRADE-instrument. De kwaliteit van het bewijs voor de vraag of olanzapine effectief is in de preventie en behandeling van misselijkheid en braken bij chemotherapie is

middelmatig. Dat betekent dat de resultaten van deze review een goede indicatie geven van mogelijke effecten. De kwaliteit van bewijs voor het effect van olanzapine op neveneffecten én vergeleken met andere producten is laag.

Conclusie

Het toevoegen van olanzapine aan de standaard chemotherapiebehandeling lijkt misselijkheid en braken te verminderen bij kankerpatiënten. Het effect op belangrijke neveneffecten is onduidelijk, maar slapeloosheid en vermoeidheid lijken in sommige gevallen toe te nemen. Het is niet duidelijk of een dagdosis van 5 of 10 mg gehanteerd moet worden. Ook is er onvoldoende bewijs om te concluderen of olanzapine beter, slechter of even effectief is als andere producten.

Implicaties voor de praktijk

Olanzapine lijkt effectief, maar het is niet duidelijk welke dosis hierbij gehanteerd moet worden. Of het bij een individuele patiënt slapeloosheid en vermoeidheid doet toenemen, wordt best opgevolgd. Het aangetoonde effect betreft enkel de oraal toegediende vorm.

Noten

- 1 www.nursingresearchfactory.com
- 2 Karel De Grote Hogeschool
- 3 Belgian Center of Evidence Based Medicine (CEBAM)
- 4 Belgian Interuniversity Collaboration for Evidence-based Practice: a Joanna Briggs Center of Excellence (BICEP)
- 5 Sutherland A, Naessens K, Plugge E, et al. Olanzapine for the prevention and treatment of cancer-related nausea and vomiting in adults. Cochrane Database of Systematic Reviews 2018, Issue 9. Art. No.: CD012555. DOI: 10.1002/14651858.CD012555.pub2.